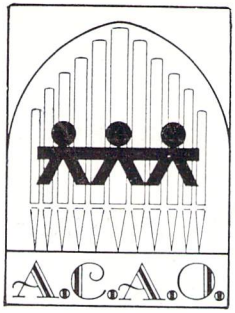

ASSOCIACIÓ CABANILLES
D'AMICS DE L'ORGUE

ORGUES DEL PAÍS VALENCIÀ

XXIV

ORGUE DE BENISSA
(ALACANT)

Octubre 1981

ORGUES DEL PAÍS VALENCIÀ

I. Orgue del Col·legi de Sant Josep dels Jesuites de València.
II. Orgue de la Parròquia del Sant Àngel Custodi de València.
III. Orgue de Borriana (Castelló).
IV. Orgue de l'església del Temple de València.
V. Orgue de Crevillent (Alacant).
VI. Orgue de Morella (Castelló).
VII. Orgue de Vila-real (Castelló).
VIII. Orgue de la Catedral de València.
IX. Orgue de Llíria (València).
X. Orgue de Forcall (Castelló).
XI. Orgue de Vilafranca (Castelló).
XII. Orgue de Cinctorres (Castelló).
XIII-XIV. Orgue de Sueca (València).
XV. Orgue de Manises (València).
XVI. Orgue de Nules (Castelló).
XVII. Orgue d'Algemesí (València).
XVIII. Orgue de la parròquia de la Nostra Senyora del Carme de València.
XIX. Orgue del Santuari de Lledó (Castelló).
XX. Orgue del Monestir de Valldigna (València).
XXI-XXII-XXIII. Orgue de Vinaròs (Castelló).
XXIV. Orgue de Benissa (Alacant).

El proper número estarà dedicat al orgue de Cullera (València)

Amb la col·laboració de l'Excma. Diputació de València

PRSENTACIÓ

Amb la publicació d'aquesta monografia, la província d'Alacant hi torna a estar representada a la nostra col·lecció, tot esperant que aquest treball de Joan Josep Cardona siga un estímul per a d'altres cronistes i estudiosos de les comarques alacantines, que tenen molt a dir i aportar a la història de la nostra organeria.

Aquest extraordinari estudi exposa amb claretat i amb tota la precisió que han permés els documents disponibles, les línies mestres del que ha estat la trajectòria musical de Benissa lligada al seu orgue. Benissa representa una anella remarcable en la història de l'orgue valencià del segle XIX, *l'época de l'orgue romàntic, temàtica poc estudiada encara i a la que aquest treball contribueix notòriament. Són pocs els pobles que devíen disposar de dos orgues del Sr. Randeynes, probablement el representant més qualificat d'aquest moviment estètic al País Valencià, donat que França n'era el país pioner i dominador d'aquesta tendència i, d'allí provenia el Sr. Randeynes, el qual deixaria aquesta herència artística en el seu deixeble predilecte, el seu nebot Pere Palop.*

Dissortadament aquests orgues que Randeynes va fer per a Benissa han desaparegut, igual com d'altres que va fer en altres pobles. Sembla que l'únic que ha arribat fins als nostres dies és el de la parròquia de la Santa Creu de València, al popular barri del Carme, que, encara que amb mal estat, pot recuperar-se amb una bona restauració, qüestió que exposarem en aquesta col·lecció donat que el seu estudi monogràfic està molt adelantat i publicarem dintre de pocs mesos.

Benissa, superades les difícils circumstàncies de la post-guerra, ha sabut comptar de nou amb un orgue excel·lent, i això no és una casualitat, sinó el resultat de l'exigent musicalitat d'un poble i la dessinteressada aportació d'un mecenes.

Aquest estudi constitueix també un enriquiment a la ja àmplia temàtica que aporten els treballs de Joan Josep Cardona a diverses revistes, intervencions a la radio, llibres, etc., destacant la seua col·laboració amb el mestre En Josep Bertomeu en la recopilació del folklore de Benissa, tasca reconeguda per la Federació Regional Valenciana de Societats Musicals, que el va nombrar vicepresident de la mateixa en 1978. Pertany a diferents entitats culturals, com ara l'Institut d'Estudis Alacantins, Cronistes del Regne, etc., essent de con-

sulta obligada les seues obres per a tot allò que faça referència a Benissa i a la província d'Alacant. La història de la nostra organería valorarà aquesta aportació tan important com desinteressada que serà àmpliament divulgada i assequible, tant a l'estudiós com a l'amateur, a l'estar incluïda dins de la nostra col·lecció especialitzada.

VICENT ROS,
President de l'ACAO

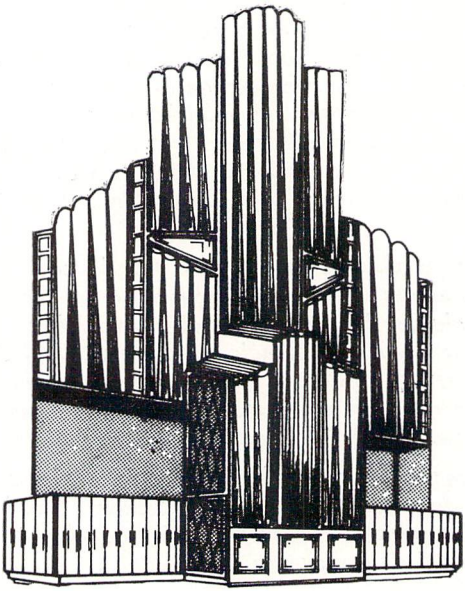

Dibuix aproximat de Pedro José Sanz Roselló de l'orgue de Randeynes de l'església parroquial de Benissa destruït en 1936

L'ANTIC TEMPLE PARROQUIAL DE SANT PERE DE BENISSA

Resum històric i descripció artística

Les velles guies turístiques, com ara la de N'Elies Tormo, en referir-se a Benissa parlen d'una església fortificada del s. XVI (?), referint-se, sense dubte, al primer temple cristià de Benissa després de la conquesta de la vila en 1254 per part de Bernat Abella, cavaller al servei de Jaume I el Conqueridor.

Aquest edifici, per al qual hom aprofità segurament el lloc d'una mesquita àrab, era un monument sense estil concret com a planta, per bé que posteriorment s'hi van afegir elements decoratius imposats per la moda del temps. La ubicació, en front de la porta principal de l'antic recinte fortificat de la vila, obeïa a raons purament defensives i amb la finalitat de servir com a alcàsser a la reduïda comunitat cristiana enfront dels atacs dels pirates turcs.

En 1593 es retallen dues torres i es deixen a l'altura de la resta de les parets de l'edifici, i s'hi va afegir una capella lateral d'estil netament neoclàssic i destinada a capella de comunió, i també se'n va recobrir l'interior, del temple, amb algeps i es va canviar la decoració segons el gust de l'època.

Gaudia la parròquia d'un nombre de censos i donacions testamentàries considerable que li permetia de mantenir un clero nombrós, el qual tenia cura, a més del servei del temple, del de les ermites i esglésies una mica apartades com la d'Ifac, pel benefici creat per la marquesa de Terra Nova. Abans de la desamortització de Mendizábal comptava amb terres pròpies en els termes de Comalatori, Bellita, Osalba, Esquerdeta, Senijola, Fontsalada, Sarrallonga i la Coma de la Muntanya.

Aquest nombre important de beneficis que alimentava la clerecia no li permitia encara de disposar de rendes suficients per a emprendre obres de gran envergadura en la fàbrica, d'acord amb la categoria del temple, així com a les necessitats del culte, augmentades per a complir amb les pies donacions.

Els orgues primitius

La preocupació constant pel que feia a les obres de reforma i conservació del temple van deixar a un costat potser les manifestacions musicals. La desaparició d'un nombre considerable de llibres de Racional i Comptes de Fàbrica, ens deixen sense una font de consulta de primer ordre on buscar les dades necessàries per a deixar constància documental de l'existència dels primer orgues que va tenir la parrò-

quia. Només per la tradició de les nostres terres que coneixem per diversos estudis i molt concretament pels que ens han precedit en aquesta col·lecció de monografies sobre orgues del País Valencià, podem suposar que també Benissa comptaria antigament ja amb un orgue al cor vell de de la seua església, així com d'organistes, cantors, instruments de vent i de corda, que donarien solemnitat a la litúrgia i que, fins al segle passat, tindrien un paper fonamental en la formació de les nostres bandes de música actuals.

Aquestes activitats musicals al temple parroquial de Benissa es van veure estimulades en el segle passat per la rivalitat que enfrontava la capella musical amb la del segon temple de la població, el dels PP. Franciscans, animositat que, fonamentada pels respectius mestres de capella, "El tio Barret" i "El Flare", va degenerar en una veritable batalla campal entre els components d'ambdues capelles en una matinada de l'any 1850, la qual va acabar amb una competència a la llarga sempre profitosa.

Damunt les capelles laterals del temple parroquial hi havia un segon cos que donava pas a les dependències annexes com ara l'arxiu parroquial i el cor. Damunt l'altar de la Mare de Déu del Roser, patrona d'una de les confraries que comptava amb sepulcre propi, estava el cor antic, practicament a la meitat dels cors laterals. De l'orgue vell, la data de construcció i el nom de l'orguener del qual desconeixem, només en tenim notícia per algunes despeses que es ressenyen en el Llibre de Fàbrica Parroquial i que n'assenyalen el mal estat. 1882... "zalea para los fuelles del órgano, 1 peseta y 25 céntimos" o en 1887... "al organista por una plancha y una cuerda, 80 céntimos".

A la segona meitat del segle XIX, entre els anys 1860-1900, Benissa i tota la comarca va conéixer una època de gran prosperitat econòmica, a causa del comerç de la panxa de moscatell. La comarca en va produir en 1890-94 652.000 qq. Açò es tradueix, entre altres coses, en una ampliació dels casc urbà, exigida per l'explosió demogràfica.

La parròquia reflecteix el bon moment i, en 1890, el rector pàrroc, En Vicent Zorita i Oltra, emprén les obres en la parroquial, entre elles un segon cor a la capella de la Immaculada, el qual es prolongava en forma de petxina per tal que pogués sostenir el nou orgue.

Segon les notícies que ens en dóna el darrer organista, Baptista Ivars, la façana era de la millor fusta de mobila i amb adorns excellents de tipus barroc dissenyats amb molt bon gust, que encaixaven molt bé amb el conjunt ornamental de l'Església. Una gelosia tapava l'organista, així com els restants cantors i instrumentistes, que estaven situats pràcticament damunt el presbiteri. Els trets tècnics d'aquest instrument les assenyalarem més endavant. El constructor va ser el francés Albert Randeynes, segons la placa de metall que hi havia davant els teclats. Aquest expert orguener, representant principal al País Valencià de la

transició entre l'estètica dels nostres orgues barrocs i el gust romàntic que imposa l'escola francesa de l'època, tindrà el seguidor més fervorós en el seu nebot, En Pere Palop, amb el qual es marcarà una etapa molt concreta de l'orgueneria valenciana.

En l'orgue de la nostra parròquia, construït pel Sr. Randeynes, van col·laborar alguns artesans ebenistes locals, a causa de la gran tradició que té la vila en aquesta especialitat, com ens ho confirma alguna nota del Llibre de Fàbrica "... a José Ivars, su trabajo y madera en el armario del coro y órgano, 17 pesetas cincuenta céntimos".

Aquest instrument va patir alguna modificació, com la de 1904, en la qual s'hi va afegir el registre trémolo, per l'orguener Josep Pijerán, segons factura anotada "... A José Pijerán, organero, por desmonte, limpieza y afinar el órgano, arreglando (?) combinación, añadiendo uno nuevo y cuyo coste es de 175 pesetas. Al carpintero Ginés González por una caja de registros, 7 pesetas y 50 céntimos".

Sembla ser que el registre afegit va tenir alguns defectes i que els organistes n'evitaven l'ús. Les revisions posteriors de l'instrument es deuen a En Pere Palop. En 1916 "... afinar el órgano por D. Pedro Palop, 30 pesetas". En 1924 "... Pedro Palop afinación general del órgano, 75 pesetas".

Molt avançades ja les obres del segon temple, en 1928, es va realitzar una nova revisió de l'orgue, aquesta vegada a càrrec de l'orguener Antoni García i per un valor de 70 pessetes. Aquesta revisió va ser pràcticament innecessària, ja que a l'any següent va ser inaugurat solemnement el nou temple parroquial per l'Arquebisbe de València Prudenci Melo, quan n'era Rector pàrroc Vicent Buigues Morell. La part musical va córrer a càrrec de l'Orquestra municipal de València i l'escolania del Patriarca de València, els quals van interpretar la missa de Cèsar Franck.

És en el mes d'abril de 1930 quan En Pere Palop, auxiliat per l'organista de Benissa En Joan Baptista Ivars, instal·la l'orgue del seu oncle, N'Albert Randeynes, en la nova parroquial i hi afegiren la Gamba i la Veu Celest. Amb aquest motiu va donar un concert en la missa de Festa Major de la Puríssima Xiqueta l'excel·lent organista Joan Belda, probablement el mateix que ens fa una referència sobre l'orgue que el Sr. Randeynes va construir per a Algemesí (1).

(1) Vegeu "Orgues del País Valencià", XVII, pàg. 9.

EL NOU TEMPLE PARROQUIAL DE LA PURÍSSIMA XIQUETA

La primera pedra es va col·locar el 29 de març de 1902. El magnífic temple nou, construït per l'arquitecte alcoià Vicent Pascual Pascual, elegit per la Junta d'Obres del Temple per consell del germà llec de la comunitat franciscana de Benissa, fra Mateu Company, en estil neogòtic i amb una fàbrica de 56 metres de llarg, 29 en el creuer i unes torres de 32 metres, les obres de la qual van requerir uns fonaments de 14 metres de profunditat en alguns punts i en altres de 10, va ser edificat sobre unes propietats que Na Clara Torres Orduña va donar, moguda pel fervor popular i es va deure al Sr. Rector Vicent Buigues Morell, successor del que va encetar-ne les obres, En Vicent Zurita, l'empenta que es va donar per cloure unes obres de proporcions tan extraordinàries. Va ser inaugurat amb la solemnitat que hem assenyalat adés. Llàstima que les parets i les columnes porten una capa d'algeps i que la façana lateral tinga adossades unes construccions desafortunades de caire urbà, propietat de la mateixa parròquia.

Aquest temple, dedicat a la Puríssima Xiqueta (no a Sant Pere, com l'antic que va ser esderrocat en 1943), sota la direcció del reverend Francesc Martínez Ciudad, esmenarà els desperfectes de la guerra amb la construcció del nou altar major, per part de l'artífex valencià En Tomàs Calvo. El va presidir un llenç de la Puríssima Xiqueta atribuit a Joan de Joanes, al costat dels copatrons de Benissa, Sant Pere, Sant Antonio Abat i Sant Joaquim i Santa Anna.

En el cor construït sobre la porta principal i al qual suporten dos arcs ogivals, on s'accedeix pel campanari principal, es va pensar d'instal·lar un nou orgue d'acord amb la grandiositat del temple i les exigències espirituals i artístiques del poble de Benissa. L'anterior, l'instrument de Randeynes ja havia estat cremat en 1936. La instal·lació del nou es va pensar una vegada passats els anys pitjors de la postguerra.

Va ser l'il·lustre patrici barceloní, En Manuel Rius i Taulet, marqués d'Ordeola, molt lligat sentimentalment a Benissa, el qual, en una de les seues estades al poble, va proposar a En Francesc Martínez el seu mecenatge per a adquirir un nou orgue. El 4 de juny de 1959 es va signar a Barcelona un document entre el Sr. Rector i l'orguener En Joan Rogent, propietari de la casa "Orgues de Nostra Senyora de Montserrat" de Collbató, pel qual el Sr. Rogent es comprometia a construir-ne un per valor de 385.000'— ptes., i a instal·lar-lo a les acaballes d'abril de 1960.

El 25 de maig de 1961 es va fer una modificació del contracte per la qual s'ampliava l'instrument amb jocs nous, i s'hi afegia un apèndix

final el 22 de gener de 1962, que va signar En Joan Giner, en representació de Mossèn Juli Alcaraz Domíngueç, en el qual s'acordava la data d'inauguració per al 29 de juliol de 1962. A partir d'aquesta data, festivitat de Sant Pere, un dels copatrons del poble i titular de la vella església parroquial, ja enderrocada, el nou instrument començà el seu treball litúrgic i musical, amb gran satisfacció de tota la població. El constructor, En Joan Rogent Massó, va escriure des de Collbató a Mossèn Juli Alcaraz Domíngueç, que no era el rector de Benissa, d'aquesta manera: "La rápida partida de Benissa me privó de despedirme de Ud. Como era debido y de agradecerle las atenciones que ha tenido con nosotros. Esperamos el paquete desde Alemania para acabar la trompeta y marchar enseguida para Benissa. En Valencia saludamos a su amigo mosén Chuliá, que está preparando su concierto". S'escau de dir que l'organer volia que el nou instrument es lluís i proposava de celebrar un concert inaugural a càrrec de Mossén Vicent Chulià Talens, organista de la Basílica de la Mare de Déu dels Desemparats de València, per bé que aquest concert no arribà a celebrar-se.

No hem d'acabar aquesta part del treball dedicada als orgues de l'església parroquial sense assenyalar el treballs dels organistes que han estat al front d'aquests instrument.s. A causa de la documentació escassa que ha arribat fins als nostres dies pel que fa al tema que ens ocupa, no podem anar més lluny de les acaballes del segle passat. Trobem sovint referències en els llibres del Racional a tres càrrecs relacionats amb la música de l'església. Així val a dir que en el resum de l'any 1916 se li paga al *sochantre* 306'24 ptes., a l'organista 232'60 ptes. i a l'entonador (manxador), 54'40 ptes. L'ofici de *sochantre* va sempre en cap i sovint lligat al de l'organista en l'historial del nou temple. Lògicament el càrrec de manxador va desaparéixer amb la crema de l'instrument, ja que no calia per al nou, provist de motor elèctric per a facilitar prou aire a l'orgue. El seu sou en 1910 era de 38'07 pessetes.

A l'"oraculo vivae vocis" devem la memòria del primer organista conegut anomenat "el tio Pere el organiste", al qual va continuar Joan Baptista Ivars Pons i, a aquest, Joan Nadal, tots ells durant el període de temps que va des de 1875 fins a 1910, segons el *Resumen de la celebración de misas cantadas, votivas y testamentarias, de esta población, tanto en las de encargo particular como del municipio, del cepillo de almas, entierros y funerales que empiezan en el año 1875 y terminan en 1910,* del racional mossén Cinto Ribes Narbó. El sou de l'organista en 1910 era de 103'48 ptes. a l'any. A Joan Nadal el va substituir Vicent Ribes "Menguala", fins 1918, en què se'n nomena Joan Baptista Ivars Ivars, deixeble de Mossén Àngel Reig Rodríguez, el qual estarà al front de l'orgue fins 1936 i es traslladarà més tard a València, deixant la parroquial sense orgue ni organista.

La litúrgia de la postguerra va ser acompanyada al modest harmò-

nium pel músic local i *sochantre* (figura potenciada fins a ben entrada la dècada dels cinquanta), Toni Ibanyeç, amb la intervenció en algunes festivitats la Schola Cantorum del convent dels PP. Franciscans de Benissa, dirigida normalment pel P. Francesc Aguiló.

A hores d'ara hi ha al front del magnífic instrument, indistintament, En Francesc Ginestar Esquerdo, Josep Bertomeu Tur, Joaquim Martín Cabrera i Fra Antoni Rios Sanmartín.

Acabarem aquesta part del nostre treball, dedicat als orgues de la parroquial, amb la indicació que la disposició dels jocs de l'orgue de Rogent l'exposem en una altra pàgina del nostre treball. La casa constructora ja ha desaparegut, però el seu principal tècnic, En Gabriel Blancafort París, el qual va tenir una intervenció ja decisiva en la construcció d'aquest i que té actualment taller propi en el mateix Collbató, és el que en alguna ocasió li ha donat algun repàs i el podem considerar responsable artísticament i tècnicament d'aquest bell instrument que compleix a la perfecció la seua comesa litúrgica i cultural, com ho prova entre d'altres activitats el concert comentat que va celebrar En Vicent Ros, professor d'orgue del conservatori de València, el passat mes d'abril per als alumnes de BUP dels instituts d'Ensenyament Mitjà de Benissa i Altea.

EL CONVENT DELS PP. FRANCISCANS DE BENISSA

Resum històric i descripció artística

A instàncies del P. Francesc Sala, Definidor Provincial, el Baró de Benissa, Francesc de Palafoix, sollicita dels superiors de la província observant de València la fundació d'un convent a la nostra ciutat.

En uns terrenys cedits per Adreu Ivars del Povil se'n col·loca la primera pedra el 15 de juliol de 1612 i l'obra va acabar en 1624.

La primera comunitat va ser formada per Fra Pere Salvador i set franciscans més que ja en 1611 residien a Besissa, allotjats provisionalment en un edifici del carrer de Sant Antoni, conegut pel "Conventet".

L'edifici era en els orígens d'estil neoclàssic i la fàbrica d'aparença molt robusta, amb un *matacà* damunt de la porta de la comunitat per defensar-la dels atacs dels pirates berbarescos. El pati tenia uns bells arcs i unes pintures que representaven la vida de Sant Francesc. Entre la seua decoració predominaven unes taules pintades atribuïdes a Borràs. Restauracions posteriors van cegar els arcs del claustre i van fer que en desaparegueren les pintures.

Actualment compta amb un interessant retaule a l'altar major d'un

bellíssim estil neoclàssic de l'escola aragonesa, amb pintures i talles de molt valor, procedent d'un convent de monges clarisses de Calatayud i instal·lat a Benissa en 1940.

En 1915 s'hi afegí una nova construcció que es va destinar a seminari menor franciscà, si bé en 1950 es va fer un edifici de nova planta, gràcies a la família Alandete per ampliar el seminari.

A través de la història, al convent i l'església han patit greus desperfectes, entre els quals va destacar la invasió napoleònica que va convertir el convent en dependències per a les hosts del mariscal Alós, en 1811. La comunitat es va veure obligada a vendre alguns béns per a afrontar-ne la restauració i, l'exclaustració de Mendizábal, encara va agreujar més la situació. En 1936 el convent esdevingué hospital de les Brigades Internacionals i en desaparegué, entre altres coses, la valuosa biblioteca, així com l'orgue i l'arxiu musical.

Després del conflicte de 1936-39 hi prenen de bell nou possessió els franciscans, que en restauren les dependències i restauren el campanari enderrocat. Aprofitant el centenari de la Proclamació Dogmàtica de la Immaculada Concepció, s'hi fan unes reformes decoratives i es pinta tota l'església amb uns frescos del pintor Bellver-Dalmau.

El cor, situat damunt la porta de l'església, comptava amb un cadiratge magnífic de fusta de xiprés i un badador molt digne, de mobila. A hores d'ara és reconstruït, per bé que no amb materials tan bons.

Fins fa molt pocs anys comptava el convent amb una *Schola Cantorum* excel·lent, formada pels seminaristes franciscans. La tradició d'aquesta era molt antiga i rivalitzava amb la de la parroquial, com hem ressenyat adés. N'eren els mestres més destacats el P. Anselm Martí Richart, així mateix organista, fra Rafael Tormo, fundador en 1926 d'una banda de música els components de la qual eren seminaristes i la qual es coneixia com la "Banda dels Antonians", fra Enric Reig Moltó, de Cocentaina i també compositor, fra Joan Pérez, fra Rafael Ribes Cardona i Fra Zacaries Ivars Castells, fill de Benissa i darrer organista del convent.

En la postguerra, malgrat la mancança de l'orgue, va continuar-hi la tradició coral i hi van destacar els mestres fra Francesc Blanes Arques, fray Francesc Agulló Vilanova, fra Agustí Baselga i fra Ladislau Rios Sanmartín, el qual actualment es troba al front de les activitats musicals del convent.

L'ORGUE

L'existència d'un orgue en el convent franciscà de Benissa és relativament recent. Per l'any 1893, restaurada ja la província religiosa franciscana després de l'exclaustració de Mendizábal, la comunitat

franciscana de Benissa signa un contracte amb Albert Randeynes amb el desig de comptar amb un instrument digne per a solemnitzar les celebracions litúrgiques.

La documentació emprada per a aquest treball la devem a l'atenció de fra Benjamí Agulló Pascual, cronista de l'Ordre franciscana, el qual, ha posat al nostre abast un valuós expedient relatiu a l'orgue del convent franciscà de Benissa.

El primer treball on apareixen notícies sobre l'orgue que ens ocupa és en *La música en la provincia franciscana de Valencia,* de fra Vicent Pérez Jorge, on ens n'assenyala que els primers organistes van ser el P. Jaume Sala i Manuel Ferrando. Tot i amb això, creiem més interessant de transcriure literalment els documents del constracte i les característiques que, afegits a un apèndix documental, ens en donaran una idea més exacta.

DOCUMENT

CONTRATO PARA LA CONSTRUCCION DE UN ORGANO PARA EL COLEGIO SERAFICO DE RELIGIOSOS FRANCISCANOS DE BENISSA.

Este órgano se compondrá de dos teclados a mano de 56 notas de Do a Sol y de un pedalier de contras de 13 notas de Do a Do 35 registros que son 17 a la mano izquierda y 18 a la mano derecha 13 notas de contras en flauta, dos y tres pedales de combinación.

Materiales empleados en la construcción

Los secretos se harán de madera de pino, melis y mobila de primera calidad y bien secas. Todas las juntas se les pondrá piel para evitar las comunicaciones. Los fuelles de las válvulas de bronce.

Los fuelles se harán de modo que sean suficientes para alimentar todos los registros del órgano sin alteración alguna. El mecanismo se hará de sistema péndola de manera que pueda funcionar con mucha facilidad. El mecanismo de los teclados se hará con arreglo a los últimos adelantos, de manera que la pulsación sea suave y sin que se oiga el ruido de la maquinaria. Los hilos de las varillas de latón con roscas y hembras de suela para poder arreglar el calado de los teclados con precisión.

Los tiradores de los registros habrán de funcionar con suavidad y desembarazo.

Los teclados se harán de marfiles de primera calidad y las negras o sostenidos de ébano.

La afinación se hará con arreglo a los adelantos modernos, todos los registros bien afinados y bien igualados. La lengüetería dulce y fuerte en mismo sin que se note retraso alguno. La afinación del órgano a tono de capilla.

El segundo teclado se hará todo expresivo de madera de pino blanca en medio tablón de gruesa.

Los tubos de salida se harán de estaño bruñido de primera calidad.

Condiciones y precios

Art. 1.º—El órgano deberá estar terminado definitivamente el día 20 de diciembre del presente año.

Art. 2.º—Los portes de los materiales desde la estación de Vergel a Benissa serán de cargo de la comunidad y los demás de Valencia a Vergel a cargo del Constructor.

Art. 3.º—Los gastos de manutención para montar el órgano en Benissa de cuenta de la comunidad.

Art. 4.º—El órgano estará asegurado por diez años en contra de todo defecto de construcción a condición que se afine el órgano una o dos veces al año que se encargará el mismo por una módica retribución.

Art. 5º—.Tampoco se concluya el órgano se nombrará una o varias

personas para revisar el órgano y examinar detenidamente si se han cumplido todas las condiciones de este contrato.

Art. 6.º—El precio de este órgano será el de siete mil setecientas cincuenta pesetas pagaderas en cuatro plazos, el primero de dos mil pesetas al empezar las obras, el segundo de dos mil quinientas mientras se coloque el órgano, el tercero de dos mil quinientas y una vez concluido y revisado el órgano y el cuarto y último plazo de setecientas cincuenta al año de concluir la obra.

Benissa, 20 de julio de 1893.

Alberto Randeynes — Fr. Pacífico Espinós

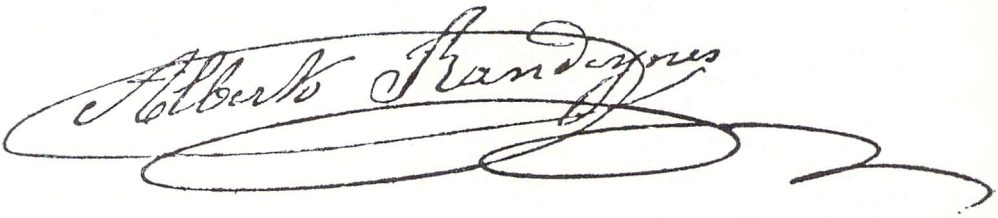

DISPOSICIÓ DELS JOCS DE L'ORGUE DEL CONVENT DE LA IMMACULADA CONCEPCIÓ DELS PARES FRANCISCANS DE BENISSA

ORGUE MAJOR

Mà esquerra				Mà dreta			
Flautado Mayor	8'	25	tubs	Flautado Mayor	8'	31	tubs
Violón	8'	25	»	Violón	8'	31	»
Salicional	8'	25	»	Salicional	8'	31	»
Octava	4'	25	»	Octava	4'	31	»
Quincena	2'	25	»	Quincena	2'	31	»
Lleno 3 filas	2'	75	»	Lleno 3 filas	2'	124	»
Nazardo en 12ª	2'2/3	25	»	Corneta Magna	8'	155	»
Nazardo en 15ª	2'	25	»	Trompa Magna	16'	31	»
Trompa Real	8'	25	»	Trompa Real	8'	31	»
Bajoncillo	4'	25	»	Clarín	8'	31	»

RECITATIU (Expressiu)

Mà esquerra				Mà dreta			
Gamba	8'	13	tubs	Gamba	8'	31	tubs
Voz Celeste	8'	13	»	Voz Celeste	8'	31	»
Violón	8'	25	»	Violón	8'	31	»
Nazardo en 15ª	2'	25	»	Flauta armónica	4'	31	»
Octava	4'	25	»	Octava	4'	31	»
Fagot	8'	25	»	Corneta inglesa	4'	124	»
Voces humanas	8'	25	»	Voces humanas	8'	31	»
Trémolo				Oboe	8'	31	»

PEDALS DE COMBINACIÓ

1. Enganx dels contres a l'orgue major.
2. Expressió al teclat recitatiu.
3. Tró de l'Esperit Sant.

DISPOSICIÓ APROXIMADA DE L'ORGUE D'ALBERT RANDEYNES DE LA PARRÒQUIA DE SANT PERE DE BENISSA

2 teclats de 4 octaves

7 pedals (escala diatònica)
1 expressió interior en una caixa amb 2 registres de violín i viola.

lengüetería exterior: 2 clarines
trompa real
Trompeta de campaña

19 registres a cada costat

violón
octava
violoncelo
quincena
decimonovena
nazardos (en teclado bajo)
octava
flauta travesera
flauta brillante
trémolo

afegit en 1930

gamba
voz celeste

CARACTERÍSTIQUES DEL ORGUE DE JOAN ROGENT MASSÓ DE LA PARRÒQUIA DE LA PURISSIMA XIQUETA DE BENISSA PRIMER CONTRACTE

1.º manual

1.—Violón	16 p.
2.—Bordón	8 p.
3.—Octava	4 p.
4.—Lleno	3 hileras
5.—I al pedal	
6.—II al pedal	
7.—II al I	

Pedal

9.—Sub-bajo	16 p.
9.—Bordón	8 p.
10.—Tapadillo	4 p.

2.º manual

11.—Quintantón	8 p.
12.—Flauta	4 p.
13.—Quincena	2 p.
14.—Trompeta	8 p.
15.—Trémolo	8 p.

Botones debajo 1.er teclado

Anulador
Pianísimo
Piano
Medio fuerte
Fuerte
Anulador
Registro Plaquetas

Pedales

I al Pedal
II al Pedal
II al I
El juego n.º 11 formado por dos semiresgistros, posee una docena nasarda desde Do 1 a Si 2, en 2 2/3 pies y a partir de Do 3 es de doble hilera, con docena, decisetena nasardas de 2 2/3 y 1 3/5 pies respectivamente, para formar corneta con los juegos 8, 9 y 10.
La manxa es de motor eléctrico.

ESGLÉSIA DE LA PURISSIMA XIQUETA, BENISSA
ORGUE CONSTRUÏT PER ROGENT I HARMONITZAT PER BLANCAFORT

Teclats manuals, 56 notes. Pedal, 30 notes

Disposició:

I.

Flautado	8
Octava	4
Lleno	III (I')
Trompeta	8 (vertical).

II.

Tapadillo	8
Flauta	4
Quincena	2
Docena y Cornetilla	2 2/3 - 1 3/5.
Címbala	II (1/2')

Pedal

Sub-bajo	16
Contras	8
Flauta	4

Enganxes, etc.: II/I. I/Ped. II/Ped. Tutti. Trompeta ext. Tremolo II.
Sis botons de combinació de pp. a ff i anul·lador.
Transmissió elèctrica.

FONTS DE CONSULTA

Arxivística:

Arxiu parroquial de Benissa.
Arxiu del convent de francescans de Benissa.
Arxiu de la Cúria de la Província Seràfica de València.

Bibliografia:

«Benissa y su Patrona la Puríssima Xiqueta», de Fra. Manuel Fabregat Morales.
«Seráfica Provincia de San José de Valencia», de Fra. Benjamín Agulló Pascual.
«Necrologio de la Seráfica Provincia de Valencia», de Fra. Josep Miquel Barrachina Lapiedra.

Oraculo viave vocis:

Joan Baptiste Ivars Ivars.
Josep Bertomeu Tur.

Fotografía i dibujo:

Pedro José Sanz Roselló.

A la tapa posterior podem admirar una bella perspectiva de l'església de la Purissima Xiqueta amb l'orgue actual de Rogent-Blancafort al fons
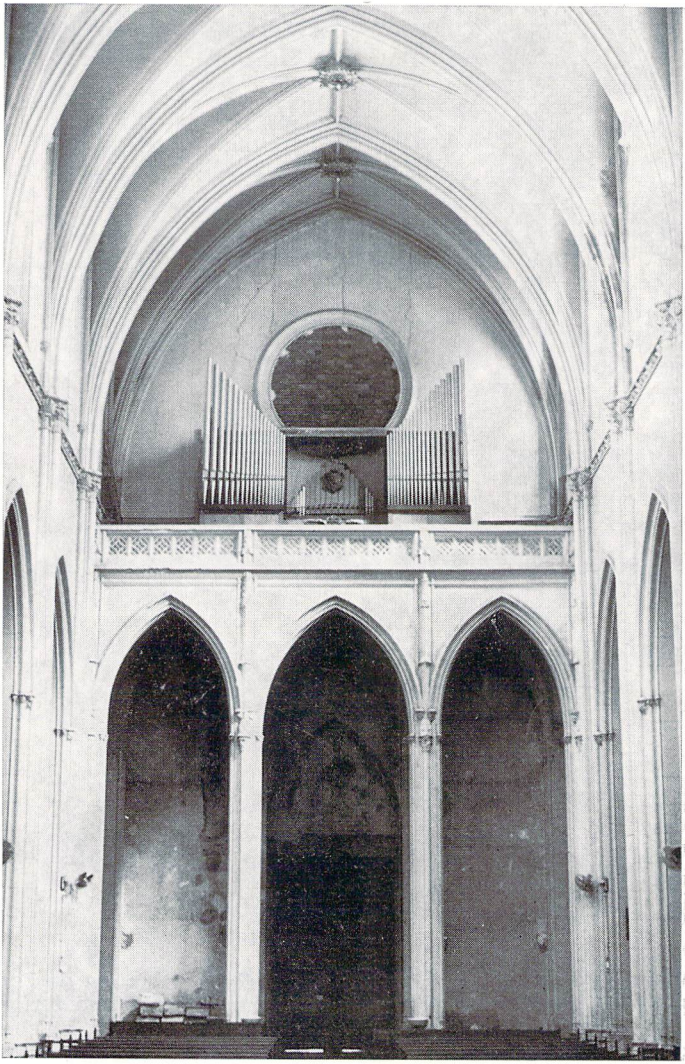
Dipòsit legal: V. 1.590 - 1980 Impremta C. Nàcher - Miracle, 7 - València-3